

Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR ze dne 30.01.1987, sp. zn. 3 Cz 60/86, ECLI:CZ:NS:1987:3.CZ.60.1986.1

Číslo: 31/1989

Právní věta: Při rozhodování o sporech, jež se týkají návrhů státních příslušníků USA vůči čs. státu a čs. státním organizacím ohledně majetku a majetkových práv, s nimiž bylo uvedenými čs. subjekty nakládáno před 2. 2. 1983, musí čs. soud posoudit případný dopad ustanovení Dohody mezi vládou ČSSR a vládou USA z 29. 1. 1982 o vypořádání určitých otevřených nároků a finančních otázek na právní vztahy mezi uvedenými účastníky.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 30.01.1987

Spisová značka: 3 Cz 60/86

Číslo rozhodnutí: 31

Číslo sešitu: 9-10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Mezinárodní úprava právních vztahů, Právní úkony, Smlouvy mezinárodní

Předpisy: 97/1963 Sb. § 2 40/1964 Sb. § 142

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 31

Při rozhodování o sporech, jež se týkají návrhů státních příslušníků USA vůči čs. státu a čs. státním organizacím ohledně majetku a majetkových práv, s nimiž bylo uvedenými čs. subjekty nakládáno před 2. 2. 1983, musí čs. soud posoudit případný dopad ustanovení Dohody mezi vládou ČSSR a vládou USA z 29. 1. 1982 o vypořádání určitých otevřených nároků a finančních otázek na právní vztahy mezi uvedenými účastníky.

(Rozsudek Nejvyššího soudu ČSR z 30. 1. 1987, [3 Cz 60/86](#))

Navrhující státní hospodářská organizace se domáhala, aby bylo zrušeno a vypořádáno podílové spoluvlastnictví čs. státu a odpůrkyně k rodinnému domku čp. 710 v P. -K. se stavebním pozemkem parc. č. 2034 o výměře 509 m² a zahradou parc. č. 2035 o výměře 4510 m² v P. -K. Navrhovala, aby spoluvlastnický podíl odpůrkyně, která je státní občankou USA, kde také bydlí, byl přikázán do výlučného vlastnictví státu za náhradu ve výši 140 004,35 Kčs do 15 dnů od právní moci rozsudku. Návrh odůvodnila tím, že odpůrkyně odmítla návrh na zrušení a vypořádání podílového spoluvlastnictví dohodou. Uvedla, že reálné rozdělení nemovitostí není možné. Nemovitosti jsou v okruhu stavby středního komunikačního okruhu, který je součástí základního komunikačního 11

systemu hlavního města, jehož výstavbu navrhující organizace zajišťuje.

Obvodní soud pro Prahu 4 rozsudkem zrušil a vypořádal podílové spoluvlastnictví ke shora uvedeným nemovitostem podle návrhu navrhující organizace. Této organizaci uložil, aby zaplatila odpůrkyni jako náhradu spoluvlastnického podílu částku 69 609,- Kčs do 15 dnů od právní moci rozsudku. Účastníkům dále uložil, aby ve lhůtě 15 dnů od právní moci rozsudku zaplatili na účet soudu na soudním poplatku 1392,- Kčs a na znalečném každý částku 319,50 Kčs. Konečně rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Při rozhodování vycházel ze zjištění, že jde o podílové spoluvlastnictví nemovitostí, a to z 11/24 a z 13/24, a že reálné rozdělení nemovitosti není možné. Při přikazování nemovitosti do výlučného vlastnictví přihlédl k zájmu společnosti a k tomu, že odpůrkyně, která žije mimo území republiky, nemovitosti neužívá a nepodílí se na jejich údržbě. Při stanovení výše náhrady za spoluvlastnický podíl odpůrkyně vycházel soud prvního stupně z ceny nemovitostí stanovené znaleckým posudkem ve výši 152 270,- Kčs, od níž odečetl částku 24 056,- Kčs, představující cenu dvou garáží, které jsou na pozemku účastníků postaveny se souhlasem spoluvlastníků a jsou ve vlastnictví Z. Ř. a J. L.

Městský soud v Praze k odvolání navrhující organizace usnesením změnil výrok o soudním poplatku tak, že se této organizaci povinnost zaplatit soudní poplatek neukládá. Vyslovil, že rozsudek soudu prvního stupně zůstává v ostatních výrocích nedotčen.

Nejvyšší soud ČSR rozhodl o stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, tak, že uvedeným rozsudkem soudu prvního stupně byl porušen zákon.

Z odůvodnění:

Stížnost pro porušení zákona, jejímž rozsahem a důvody je Nejvyšší soud ČSR vázán (§ 242 odst. 1 o. s. ř.), vytýká rozsudku soudu prvního stupně, že se náležitě nezabýval otázkou státního občanství odpůrkyně. Měla-li odpůrkyně ke dni 2. 2. 1982 státní občanství USA, mohly být její nároky z důvodu podílového spoluvlastnictví k uvedeným nemovitostem vypořádány Dohodou mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Spojených států amerických o vypořádání určitých otevřených nároků a finančních otázek z 29. 1. 1982, která nabyla účinnosti dne 2. 2. 1982. Podle této dohody byly totiž vypořádány mimo jiné i nároky státních příslušníků Spojených států amerických, zakládajících se na omezujících opatření zahrnujících převzetí vlastnictví nebo výkonu kontroly nad jejich majetky, právy a zájmy nebo nad jakýmkoli majetky, které vznikly přede dnem vstupu Dohody v platnost. V této souvislosti stížnost pro porušení zákona uváděla, že „je majetek dotčený omezujícím opatřením i nemovitý majetek amerických občanů užívaný socialistickou organizací podle zákona č. 111/1950 Sb. a vládního nařízení č. 172/1950 Sb.“. Protože spoluvlastnický podíl uvedený nemovitostí patřící odpůrkyni je užíván navrhující organizací, zaniklo podle Dohody vlastnické právo žalované k jejímu podílu na nemovitosti.

Soud prvního stupně se však věci uvedeného pohledu nezabýval. Bude proto na něm, aby zjistil především státní občanství odpůrkyně a aby posoudil případný dopad Dohody, která byla uzavřena vládami Československé socialistické republiky a Spojených států amerických dne 29. 1. 1982 na trvání spoluvlastnických vztahů v projednávané věci. 1)

Protože soud prvního stupně ve věci rozhodl, aniž zjistil skutečný stav věci potřebný pro její právní posouzení, porušil zákon v ustanoveních § 6, § 120 odst. 1 a § 153 odst. 1 o. s. ř. ve vztahu k ustanovení § 142 o. z.

Poznámky pod čarou:

1) Citovaná mezinárodní smlouva totiž ve svém čl. I stanovila, že „úplné vypořádání a vyrovnání

nároku“ podle této dohody vlád se týká nejen nároků vlády USA, ale i státních příslušníků USA vůči československé vládě „zakládajících se na znárodnovacích, vyvlastňovacích a takových opatření, na jejichž základě bylo s majetky, právy a zájmy nakládáno, nebo zakládajících se na jiných omezujících opatřeních, zahrnujících převzetí vlastnictví nebo výkon kontroly nad jejich majetky, právy a zájmy nebo nad jakýmkoli jinými majetky, které vznikly přede dnem vstupu této Dohody v platnost“ (tj. před 2. 2. 1982). Citovaná dohoda mezi vládou ČSSR a vládou USA nebyla publikována; pro potřeby soudů a státních notářství je její znění k nahlédnutí u krajských soudů v ČSR i v SSR, kterým byl její opis zaslán se souhlasem federálního ministerstva financí (III/4-11610/89).